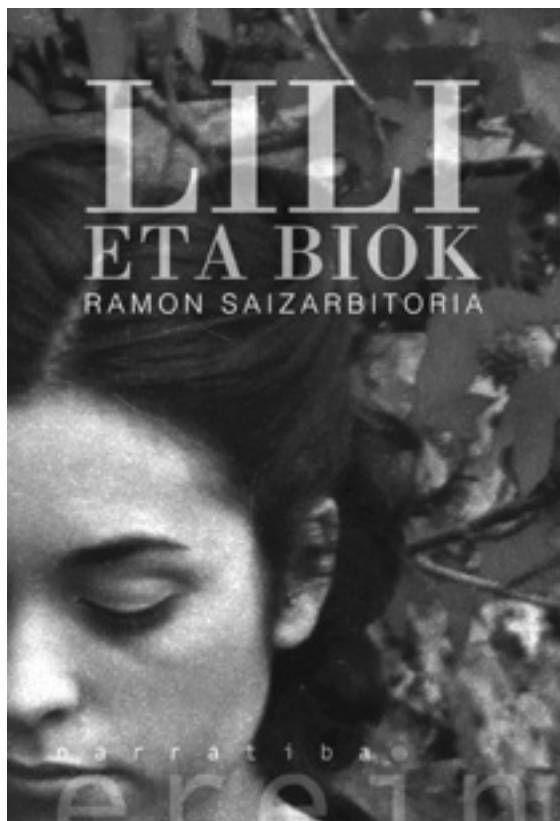

IKASLEEN TXOKOA 86. ZENBAKIA

Hernani BHI

BATXILERGOA

Lili eta biok Ramon Saizarbitoria

Nobelako pertsonaia horiei guz-
tietei, beste askori bezala, gerraz
gogoratzea gogorra egiten zaie.
Liliri, adibidez, bere aitona gerran
egindakoak sentimenduak
sorrarazten dizkio. Faustino
lagun bati ere oraindik gerraz
gogoratzea gogorra egiten zaio,
izan ere, jada bukatu den gerta-

karia den arren, oraindik asko-
ren bizitzan presente dagoen gai
mingarria da.

Liliren aitona da min han-
diena erakusten duenetakoa.
Nahiz eta umea zenean gerta-
kizun horrek ondoeza eragin,
oraindik ere istorioa kontatzeak
bere ongizatean eragina due-

la ikusten da, eta, gainera, ger-
ra garaian egin zuenaz damu
da oraindik. Horren seinale da
Juan Aramendiak oparitutako
liburua, asko estimatzen duena.

Faustino Iturbe gerran gerta-
tutako ezbeharrez baliatzen da
Cesar, Larramendiren Hiztegia
salgai duen gizona eta bainu-

Hasieratik idazleari gustatu
zitzaien Liliren izena, eta libu-
ruan zehar espresatuko du ne-
rabeak ez duela bere adineko
neska baten antzik edota dituen
idea eta keinu txiki batzuk ez
direla bere adinarekin erlazio-
natzan, baizik eta helduagoa
den emakume batekin. Gizon-
aren hitzetan neska ederra da
Lili eta gainera gustuko du bere
espresatzeko era; berriro ere

ulertzeraz emanez neskak hel-
dutasuna adierazten duela. Bere
ekintzak irakurriz esan dezake-
gu Lili oso pertsona irekia dela,
baita independentea ere; horrek
harremana errez sortzen eta
aurrera eramaten du. Hala ere,
izaera ireki horrek deseroso jar-
tzen du gure idazlea.

Bi pertsonaia berezi hauen
artean sortuko den erlazioa
bat-batekoa izango da; ikusgai

dago hori, esate baterako: idaz-
leak nerabeari esaten dienean
sinetsi egingo diola, azken hon-
en inguruko helduek egin ez
dutenean; gizonak Txikiren,
bere txakurraren, inguruan hitz
egiten dienean; nerabeak ere
hamster bat hil zueneko kon-
tatzen dienean eta Faustino la-
saitzen dienean esanez ez dela
pertsona gaiztoa —nahiz eta
gurasoek hori esan alabari—;

guntzeko prest daudela adieraz-
ten dute. Mutilek berehala har-
tzen dute konfiantza, izan ere,
pertsona bakarrak baitira Elias
hizketan has dadin saiatzen ez
direnak. Horrela, haien arteko
komunikazioa hitzik gabekoa
bada ere, elkarrenganako mai-
tasun handia sentitzen dute.

Mateo ere azaltzen da Elia-
sen istorioan. Hasieran, Elias
bakarrik sentitzen da, baina
Mateo eta bera elkarri ezagu-
tzerakoan dena aldatzen da.
Lehendabizi lagun minak egin
ziren, leku guztietara joaten zi-
ren elkarrekin, batak besteari
laguntzen zion eta adiskideen

Faustino alaiago biziko da eta
gaixotasuna alde batera utzi-
ko du, tarte batzuetan honetaz
ahaztuko da, eta gaixo dagoen
Faustino izan beharrean Fausti-
no soilik izango da. Horrez gain,
sexurako gogoia edo jakinmina
hein batean berpiztuko zaio. Os-
pitaletik aldentzea erabakitzen
du aldi baterako behintzat eta

hartuta zuen hitzordua bertan
behera utzi du. Hobeto sentitzen
den arren, Faustino barruan
zomorro bat izango balu bezala
sentitzen du gaixotasuna bere
barnean eta zomorroa desager-
tu egiten da bera entretenitua
dagoenean.

Egilea: Jone Pastor

esan zein zen bere benetako aita
eta sinestarazi zion Juan Ara-
mendia zela.

Istoria hau bezalako beste
hainbat daude Lili eta biok li-
buruan. Adibidez, liburuko pro-
tagonista 36ko Gerran bizi izan
zen beste pertsona batekin topa-
tzen da. Honek bere anaia galdu
zuen gerran. Beste behin, gerra-
ren ondorio lazarriak ikus di-
tzakegu. Inoiz berriro ikusiko ez
dituzten senideen (aita, aitona,
seme, anai, neba,...) falta azal-
tzen du, gerran erailak.

Istoria honen bitartez ger-
rako gertakarien berri jakin
dezakegu. Gerrak aldaketa uga-
ri ekarri zizkien pertsonaiei.
Gainera, gerrako bandoak alde

batera utzita, pertsonak daude,
pertsona onak batean edo bes-
tean. Juan Aramendia dugu ho-
rren adibide; falangista izanda
gerra uztea erabakitzen du, zen-
tzugabekeria bat zelako.

Garaiko emakumearen egoe-
rari buruzko kasuak ere ikus di-
tzakegu: egoera tamalgarriak.
Gainera, gerrak gaur egun ere
eragina du. Liburuko adibidea:
Lorea Cesarrekin, Julio Cesarren
seme zaharrenarekin, ezkondu-
ta jarraitzen du ez duelako nahi
honek bere aitari egia esatea.
Hau da, Julio Cesarren semea
dela eta ez Juan Aramendiare-
na.

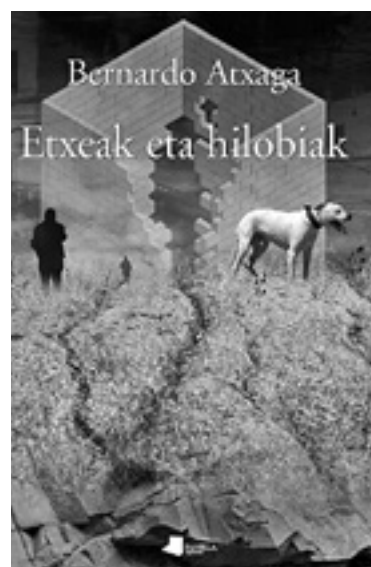
Egilea: Uxue Aizkorbe

lariaren senarra, hunkitu eta
hiztegia lortzeko, hau da, egia
ez den istorio bat kontatzen dio
hiztegiak bere familian izanda-
ko garrantziari buruz.

Gainera, Lilik eta bere aito-
nak Iturberi Otzetako istorioa
zergatik kontatu zioten aipatzea
beharrezkoa da, izan ere, Faus-

tinok gertakariari buruz nobela
bat idatz zezan egin zuten. Ho-
rretaz gain, idazlea nobela idaz-
tera bultzatu zuten, eta lortu ere
egin zuten.

Egilea: Irati Ugarte

Etxeak eta hilobiak Bernardo Atxaga

Eliasen istorioa oso interesga-
rria eta desberdina da, mutila
mutu dagoelako eta inork ez da-
kielako benetako arrazoia zein
den. Martak, bikien amak, ha-
ren kasua azaltzen die bikiei eta
Elias ezagutzeko eta Eliazi la-

edota psikologo ohiak suizidatu
zen gaixoari buruz hitz egiten
dionean, hori guztia ezagutu
ziren goiz berean. Egia esan ho-
rrelako harremanak bitxiak ez
ezik harrigarriak ere badira eta
gertatzen zailak ere bai.

Gora-behera guztiekin ere,
azkenean lortzen duten harre-
man bitxi eta osasuntsua, elkar
laguntzen baitiote, aurrera era-
maten dute eta nobela amaitzen

den modura denbora luzeko er-
lazio baten sustraiak hazten ari
direla ematen du; azken finean
elkarren kezka baitute eta elka-
rrekin ez daudenean Faustino
Lilirengan pentsatzen du ba-
tzuetan, betiere era osasuntsu
baina bitxi horretan.

Egilea: Ane Zaitegi

arteko maitasuna sortu zen.
Baina aurrerago, lagunarteko
erlazio hori eraldatzen joan zen
eta sentimendu berriak sortu zi-
ren, eta beste urrats bat ematen,
maitaleak bihurtuz.

Eliseoren istorioan lagunek
oso espazio garrantzitsua bete-
tzen dute bere bizitzan. Donato
da beretzat garrantzitsuena;
okindegian aurkitu zion lana eta
oso lagun onak dira. Kuartelean
ezagutu zuten elkar, eta egun
horretatik aurrera egunero ibil-
tzen dira elkarrekin hizketan.
Cerso ere lagun garrantzitsua
da Calocorekin batera. Celso
oso adeitsua da, beti laguntze-

ko prest dago eta bere lagunak
zaintzea gustatzen zaio oparien
bidez. Caloco, berriz, urrunagoa
da baina hala ere Eliseo eta gai-
nerakoak maite ditu.

Eliseok maitale bat ere badu:
Paca. Emakume honek senarra
du, baina ez dago berataz mai-
teminduta, Eliseoz baino. Oso
ondo ulertzen dute elkar, haien
gustuak partekatzen dituzte eta
bata besteaz arduratzen da beti.
Azkenean, haien maitasuna
benetakoa denez, ezkondu egi-
ten dira eta familia bat osatzen
dute.

Egilea: Enara Larburu

Maitasuna eta adiskidetasuna

Elias mutikoa mutu geratu da. Matias eta Luis bikiek ez dute inongo arazorik izango horrekin eta haren lagunak egingo dira berehala, haien laguntasuna hitz egitearen edo ez egitearen gaitetik egongo da. El Pardon dauden lau lagun artean gauza bera gertatzen da, berdin dio bakoitza nondik datorren edo haren iraganeko istorioa, denak egoera berean daude eta batera egiten dute aurrera. Horrez

gain, idazleak flash-backak ere erabiltzen ditu eta protagonisten umetako lagunak aurkezten ditu, pertsonaien oroitzapen gisa.

Bestalde, maitasunaren garrantzia ere oso nabaria da nobela guztian zehar eta pertsonaia guztiek bizitzen dute. Amodioa forma eta modu ezberdinetan agertzen da liburuan, eta Atxagak garbi uzten du ez dagoela mota bakarreko maitasuna. Adibide garbi bat Mateo eta Eliasen arteko maitasuna izango litzateke: haien arteko harrema-

na lagunartekoa zen hasieran, baina, denborak aurrera egin ahala, intimoagoa bihurtzen da eta elkarrekin pasatzen dituzte gauak. Hala ere, bikoteen maitasun harreman erromantikoa ez da aipatzen den bakarra. Aita-alaben arteko maitasuna ere azaltzen da, baita pertsona-txakurren/txoriaren (mikaren) artekoa edo pertsona baten eta bere buruaren artekoa.

Laburbilduz, nobela honek adiskidetasuna eta amodioari buruzko oso ideia garrantzitsuak eta beharrezkoak azal-

tzen ditu. Aurreiritziak alde batera utzi behar dira maitatzeko orduan edo lagunak egiteko orduan. Atxagak bi mutilen arteko maitasunaz hitz egiten digu, baita emakume izugarri lodi baten eta gizon argal baten artekoaz ere; senar-emazteak aurkezten ditu eta baita ezkutuko maitaleak ere. Adiskidetasuna denek behar duten gauza bat dela ere argi uzten du liburuak. Gainera, sei ataletan banatua egoteak erraztu egiten du pasarteak eta ideiak ulertzea, eta nahiz eta istorioak guztiz des-

berdinak izan, idazleak lortzen du horiek guztiak era finean lortzea eta denetan amodioaz eta laguntasunaz era askotara hitz egitea. Bi gai hauek oso ohikoak dira literaturan eta liburu askok hitz egiten dute maitasunaz eta adiskidetasunaz, baina, hala eta guztiz ere, Atxagak lortzen du irakurleak harritzea.

Egilea: Enara Larburu

Egunero hasten delako Ramon Saizarbitoria

Maitasunari buruzko hainbat kontzeptu "Egunero hasten delako" eleberrian

XX. mendeko bigarren erdialde-ara arte, maitasuna oso zehazki definitua egon zen eta nobela honetan, aspaldidanik ezarritako ideia horiekin hautsi nahi da.

Alde batetik, kritika egiten dio maitasunaren heziketari. Txikitatik, guk libreki zerbaite maite dezagun utzi beharrean, gauza jakin batzuk maitatzen erakusten baitigute. Gauza batzuk maitatzea egokia den bitartean, beste batzuk maitatzea guztiz desegokia eta kaltegarria dela diote, gainera. Are gehiago, idazleak heziketa katolikoa bakarrik aipatzen duen arren, gizarateak jada definituak ditu maitatu behar diren eta ez diren zerrendak, eta halaxe erakusten zaigu guri jaio garen unetik.

Bigarrenik, garai hartara arte, benetako maitasuna ezkontzean onartzen zen eta oro har, ezkontzarik gabeko harremanik ez zen ametitzen, edota ez zen benetako maitasuna kontsideratzen; maitasuna Jau-naren hitzaren aurrean aitortutakoa zela sinesten baitzen. Eleberrian, ezkontzatik kanpo existitu daitekeen maitasunari

buruz ere egiten digu hitz.

Bestalde, erlijio katolikoan, ezkondu arte maitasuna ezin zen egin eta hortaz, maitasuna pertsona bakarrarekin egin genezake gure bizitzan zehar, ezkontzea, azken batean, betirako maitasuna zin egitea baita. Istorioan, Gisèlek ez du uste pertsona batekin maitasuna eginagatik amodiozko lotura bat sentitu behar denik bien artean, besterik gabe, erakarpen fisikoa izan daitekeela sinesten du. Gisèlek Mauriceri diotsu ohikoa dela mutilak neska batek birjintasunaren truke maitasuna eskatuko dielakoan egotea. Berak, ordea, ez diola maitasunik eskatuko ziurtatzen du. "Ohe batek ez ditu bi pertsona batzen!" (89. or) dio Gisèlek. Jean-Louisek ere, maitasuna eta sexua bereizi egin behar direla onartzen du, eta ginekologoarenean aurkitzen duen emakume hark ere bai.

Birjintasuna "galtzeari" garrantzi txikiagoa eman behar litzaikeela esaten da, ez baita hainbestearinokoa, eta autorearen ustez, bi pertsonaren arteko harremanean, baten gorputza ezin da izan bata besteari eskainiko dion gauzarik esanguratsuenak.

70. orrialdean, "maitasun prosaikoari" buruz dihardu narraztaileak. Hirugarren maila-

ko maitasuna ere deitzen dio. Azaleko maitasunari buruz mintzatzen da, ezkondu diren arren, barru-barruan maitatzen ez dutenen maitasuna. Euren maitasun hutsala besterik ulertzen ez dutenak, eta gainerakoek bihotz-bihotzez maitatzen badute, hainbesteko pasioa ulertzen ez dutenak. Zer maite behar den bakarrik ez, baina nola maitatu behar den ere inposatzen baita gizaratean; zenbaterainoko grinaz maitatu behar den; non dauden mugak.

Seme-alabak edukitzearen arrazoari buruz ere aritzen da idazlea liburuan. Askotan, seme-alabak edukitzea bi pertsonen elkar maite duten seinale dela baitirudi gizaratean autorearen aburuz. Baina, seme-alabak ez direla beti desiratutako zerbaite, ez eta benetako maitasunetik sortuak.

Bukatzeko, eleberrian, hitz egiterakoan, erakarpen fisikotik besterik sortu ez den sexua eta maitasunez sortu diren sexu-harremanak bereizi behar liratekeela adierazten da. Hau da, "larrua jo" oso inpersonala dela eta "maitasuna egin" politagoa. Narraztaileak dio berarekin maitasuna egin duten guztiak maite izan dituela, gehiago edo gutxiago.

Egilea: Ainara Isasti

Bakarrik dagoen neska gazte bat (itxura guztien arabera, Gisèle) geltokian ikusita, haren bizitzari buruz espekulatzen du irakasleak. Hortik, gazteei eskoletan ematen zaien hezkuntza eskas eta desegokiari buruz hitz egiten dio adiskideari geltokian bertan. Bizitzako arlo guztietan izan beharreko estiloaren garrantziaz ere mintzatzen da, hori gabe neskatoak (Gisèle) galbidean jar daitezkeela ohartaraziz.

Moralaren krisi estrukturala gertatzen ari den garai batean ontasuna eta gaiztakeria, adimena eta ergeltasuna gizakien artean nola banatzen di-

ren hausnartzen du. Materiaren aldaezintasunarekin analogia eginez, adimen eta ontasun totala konstanteak direla planteatzen dio ezagutu berri duen beste irakasleari; horrela, adimen handiko batzuk izango badira, beste guztiak ergelak izan behar derrigor eta gehienak onak izatekoak bagara, derrigor oso gaiztoak diren bakan batzuk egongo dira. Berdin, moral sexualarekin: andregai birjinak izateko, sexu-grina asetuko duten emagalduek izan behar...

Egilea: Lander Iza

Bidaia horretan hiru ginekologo desberdin bisitatzen ditu, lehenengoak zuzen zuzenean, gauzak argi eta zorrotz esaten dizkio eta hori lehenago pentsatu behar zuela. Bizipen txarren eta medikuaren ezezkoaren aurrean, ez etsizera erabakitzen du eta bere sabelean darman "munstroari" (Gisèlek berak dioen bezala) bakardadean aurre egitea. Beste ginekologo batengandik ere pasa da, aurrekoaren jarrera bera duena. Berak beharrezko egoeretan, hau da, ama arriskuan dagoenean, soilik abortua praktikatzen duela esan dio. Azken me-

dikuarengana doanean, ezer esan baino lehen errezatu eta jainkoari erantzuna baiezkotzea izan dadila eskatzen dio. (...).

Une horiek oso hotzak eta urrutikoak bezala transmititzen ditu narraztaileak, eta egoera honi Gisèlek hurbileko lagunaren edo eta bere amaren babesik gabe egiten dio aurre. Hasieran negarrari eusten dio, ondoren abortuak "sentimendu edo sentimendu falta" bat sorrazten dio eta azkenean negarra eusteari uzten dio, eta bere sentimenduak kanporatzen ditu.

Laburtuz, Gisèlek, bidaia honetan oztopo askorekin egin du

topo eta bakarrik, inoren laguntzarik gabe, horiei guztiei, aurre egin die. Hala ere, Gisèlek bizitzera aukeratzen du, liburuaren izenburuak esaten duen bezala, bizitza Egunero hasten delako, eta Gisèlek bere kabuz, bizitzako etapa berri bati ekiten dio.

Egilea: Maria Ulazia

Goizean goiz esnatu eta jai-ki. Dutzatu eta jantzi. Gosaldu eta hortzak garbitu. Ohea egin eta logela jaso. Zapatak jantzi. Lehenik bat eta gero bestea. Giltzak hartu eta atea itxia, krin kran. Ibiltzen hasi, tipi-tapa. Instituturaino, eguneko lehen ikasgairaino: Matematika, Historia, Latina, Euskara, Gaztelania, Biologia, Ingelesa, Kimika, Artearen historia, Marrazketa tekniko, Ekonomia, Grekoa, Fisika... Edozein delarik zazpi orduz liburu osatutako kartzelan giltzapeturik. Etxera buelta, aginduz osatutako beste kartzela batera. Bazkaldu eta hortzak garbitu. Etxeko lanak egin eta ikasi. Eskolaz kanpoko jardueretara: judoa, futbola, Ingelesa, arrauna, Yoga, Antzerkia, Egur-

-taila, saskibaloia, eskubaloia, Pintura, Pilates, Alemana... **Aginduetara**¹ buelta. Ikasi eta eskemak egin. Afaldu eta hortzak garbitu. Telesaia ikusi eta liburuak irakurri. Gabon! Ohera... Atsedena...

Nahi bai, baina ezin. Monotoniaz osatutako eguneko lehen eginda uzten zaituzten arren, ezin duzu lo egin, ezin duzu deskantsatu. Egunean zehar pentsatzeko ez duzun denborak gauean harrapatzen zaitu. Monotoniak, egunerokoak babes faltsuaren sentimendua ematen dizu, eta ohean sartzean... zer? Dena sentitzen duzu, eurria daukazularik **aurpegi zehar**². **Tantaz**³ beterik zaude eta bata bestearen atzetik doaz lurrera. Zenbatek galdetu dizute

nola zauden, zenbatek, zer sentitzen duzu gaur? Eta, zenbatek, besarkatu zaituzte? Pentsatu; hartu arnasa eta pentsatu. Zer sentitzen duzu orain? Badauka-za erantzuna?

Txikitan munstroetatik babesten zintuen izara horrek, orain ez dizu balio. Gaurko munstroa handiagoa da, sendoagoa; eta garrantzitsuena, ezin du inork geratu, ezta zuk ere. Gauero hartzen zaitu eta urdinez **marratzen**⁴ zaitu. Ez daukazu inor alboan, edo dituzunak zeru **ertzean**⁵ daudela dirudite, eta **kaltebera**⁶ sentitzen zara. Ez duzu norengan konfiatu. Hortxe zaudete: gaua, iluntasuna eta zu, eta babesik eza.

Egilea: Ane Zaitegi

1. Aginduetara esaten denean etxera buelta irudikatzen da.

2. Eurria aurpegi zehar ego-teak negarrez ari dela adierazten digu.

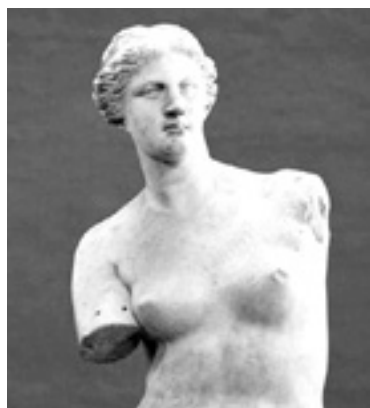
3. Tantek malkoak irudikatzen dituzte.

4. Urdina tristurarekin lotu izan ohi da; testuinguru honetan tristuraz betetzen zaituela adierazi nahi du.

5. Zeru hertzean urruntasunaren isla da.

6. Kaltebera=sentibera, zaurgarri, ahul. (vulnerable)

Arte lanak gara

Ispiluaren aurrean nago nire islari begira. Ez naiz, inondik inora ere, Miguel Angelen David edo Milo-ko Venusa bezalako arte lan idealizatu eta perfektu bat, hori badakit.

Gainera, denborarekin, nire azala uzkurdu egingo da eta nire

ilea, berriz, zuritu. Beraz, nire aurrean dudana pertsona hau egunen batean desagertu egingo da, arte lan bat ez bezala, hauek betirako irauten dute eta. Baina horiek berak ematen dio geure irudiari ikuspuntu berezi bat.

Erderazko esaera ospetsuak dioen bezala: "Todo lo bueno se acaba". Esaldi hau normalean momentuaz gozatu beharrek interpretatzen da. Zeren eta, gaur bihar baino gazteagoak eta

ederragoak gara.

Azken finean, arte lanak gara. Bakoitza bere erara zizelkatuta, bere historiarekin eta material desberdinez eginak. Ez ahaztu zu zeu zarella zeure buruarekin gustura egon behar duena, ez daudelako lan itsusiak, arte lanak interpretatzen ez dakiten pertsonak baizik.

Egilea: Uxue Azkorbe

SUN WUKONG Tximuen erregearen kondaira

Sun Wukong, tximuen erregea, Txinako mitologiaren pertsonaia bat da. Harri hilezko batetik jaio zen, eta, handik gutxira, Txinako tximuak ezagutu eta haien errege bilakatu zen ur-jauzi atzeko gatzeluan. Urte oparoak

igaro bazituen ere, bere lagunak hiltzen joan ahala, tenplu budista batera joateko hautua egin zuen. Hori dela eta, tximuen erregeak gizakien hizkuntza eta ohiturak ikasi zituen.

Sun Wukong-ek hamaika gaitasun ditu: izugarriko indarra (9100kg altxa ditzake), jauzi paregabea (54 000 km-ko jauzia), ilea kolorez aldatzea bere indarra handitzeko nahiz bere sentimenduak adierazteko, forma aldatzeko gaitasuna... Azken teknika hau ez du guztiz menperatzen; gauzak horrela, bere tximu isatsa agerian uzten du. Ahalmen horiez gain, laino

hegalaria du, eta bere tamaina alda dezakeen makila bat.

Mitoak dio Sun Wukong-ek bere makila eta lainoa lagun bere boterearen mugak ikusi eta handitzea lortu zuela lau itsasoetako dragoiekin borrokatu ostean. Jainkoak ziren lau dragoiak garaitu ostean, haiei armadurak kendu zizkien eta bere lagun tximuengana itzuli zen garaipena ospatzera. Hala ere, tximuen erregeak etsai ugari erdietsi zituen, eta hauek (deabruak eta dragoiak) Jade enperadorearekin hitz egitera joan ziren Sun Wukong-en jarrera basatia eta harropuzta salatzerako.

Kondaira hau irakurri ostean, tximuen erregea ez al zaitzue ezaguna egiten? Non ikusi duzu horrelako gaitasunak dituen pertsonaia bat? Hara nondik hainbat haur, gazte eta ez hain gazte izandakoen bizitzan garrantzi handia izan duen marrazki bizidunaren oinarria den Sun Wukong: Dragoi Bola, eta bertako protagonista den Son Goku. Gutxi dira Son Gokuren oinarrian dagoen mitoa ezagutzen dutenak. Hemen agerian geratzen da.

Egilea: Manex Luzarraga

Zuhaitzak igo nahi ez dituen arraina

Albert Einsteinek behin esan zuen edonor izan daitekeela jonio bat, baina arrain bat epaitzen bada, zuhaitz batera igotzeko duen trebetasunagatik, hark bere bizitza osoan biziko da ergela dela sinetsita.

Gaur, egungo eskola epaitzen dugu. Testu honekin sormena eta indibidualtasuna hiltzea leporatzen diogu eskolari. Fa-

briketako langileak prestatzeko sortu zintuzten, eta horrek azaltzen du zergatik antolatzen dituzun ikasleak ilaran, modu ordenatuan, hitz egiteko eskua altxa zezaten, egunean 7 ordu sekula erabiliko ez duten informazioa ikasiz, bizitza bizitzeko denbora gabe eta hamarra ateratzeko lehiatuz, produktu baten kalitatea zehazten duen zentzua balitz bezala.

Garai hartan dena ezberdina zen, munduak aurrera egin du, eta modu sortzaile, berritzaile, kritiko eta independentean pentsatzen duen jendea behar dugu, konektatzeko gaitasuna duena. Medikuek bere paziente

guztiei botika bera errezetatuko balie jende asko gaixotu egingo litzateke, baina eskolan hori egunero ikus dezakegu. Irakasleek duten lana munduko lanik garrantzitsuenetakoa da, eta, hala ere, gaizki ordainduta daude. Irakasleek medikuek bezainbeste kobratu beharko lukete, medikuek batek bihotzeko kirurgia duen haur bati bizia salba diezaiokeelako, baina irakasle on batek haur horren burura irits daiteke. Irakasleak heroiak dira, eta kritika asko jasotzen, benetako arazoa aukera edo eskubide askorik gabeko sistema baterako lan egitea da.

Ez dut fede handirik eskolan,

baina pertsonengan fedea badut eta osasuna, autoak edo sare sozialak pertsonalizatu ahal badi-tugu, gauza bera egin dezakegu hezkuntza-sistemearekin, eguneratu eta aldatu, alferrikakoa baita, ez nukleo komun gehiago, horren ordez pertsona bakoitzaren esentzia lortu beharko genuke. Ikasleak biztanleriaren %20 baino ez diren bitartean, etorkizunean beste %80a izango dira. Lagunduko diegu errealitate egiten amestutako mundua, non arrainak ez diren behar-tuak egongo zuhaitzak igotzera.

Egilea: Silvia Sagarna, 2. Batxilergoa